

Előszó

Az *Elpis* 2022-es dupla száma a filozófia sokszínűségét tárja az olvasó elé. Tematikus, címadó rovatunk a tudat problémájának főleg fenomenológiai megközelítéseibe kíván betekintést nyújtani, az öt tanulmányt felölelő válogatást Marosán Bence részletes bevezetője ismerteti a következő oldalakon.

A fenomenológiai törzset a merőben eltérő, analitikus vallás- és logikafilozófiával foglalkozó Kratér rovat követi két cikkel. Békefi Bálint dolgozata a disszenzusból vett szkeptikus érvet vizsgálja keresztény szempontból. A szkeptikus érv legerőteljesebb formáiban azt veszi alapul, hogy a különböző álláspontokat elfoglalók episztemikusan egyenrangúak. Emiatt a szkeptikus arra következtethet, hogy az ilyen típusú, disszenzus jellemezte területek módszerei – például a filozófia – végső soron nem megbízhatóak, így az ezekre vonatkozó meggyőződéseinket fel kell adnunk: természetesen ide sorolható az istenkérdés is, ahol az egyet nem értés penetráns. Ám a keresztények eleve nem ismerik el az episztemikus egyenrangúságot, hiszen szerintük Isten kitüntetett megismerési módokat tesz lehetővé számukra. A cikk ennek a megállapításnak az episztemológiai jelentőségét tárja fel plauzibilitása mellett érvelve. Molnár Zalán és Övge Öztürk angol nyelvű közös munkája hiánypótló, hiszen nagyon ritkán tudunk logikával foglalkozó tanulmányt közölni. A szerzőpáros különböző példákon keresztül mutatja be, hogy a modális logikák esetében a modellszerinti interpoláció milyen következményekkel jár.

A Kritérium rovat egyszerre kínálja egy régi vita lezárását és egy új kibontakozását. Nemes László zárócikke az *Elpis* hasábjain 2017 óta zajló praxis-vita tanulságait összegzi. A vitaindítóra érkezett reakciókra válaszul tisztázza álláspontját és rámutat arra, hogy számára a legfontosabb distinkció nem elmélet és gyakorlat között húzódik, ahogy ezt kritikussai többsége értette, hanem filozófiai tudás és a filozofálás művelése közt. A szerző egyértelműen az utóbbinak, vagyis a filozofálás művelésének jelentőségét kívánja hangsúlyozni, és kiemel több olyan trendet is, amelyek az általa preferált filozófiai praxis irányába mutatnak. Ilyen trend például a szerzőség területén megfigyelhető változás, amit jól példáz a következő, a magyar filozófiai életben ritkaságszámba menő négyszerős vitahozzászólás, amit Bárdos Dániel, Csordás Hédi Virág, Danka István és Karakas Alexandra jegyez. A társszerzők Rosta Kosztasz előző számunkban publikált „A vita minimuma” című vitaindítójára reagálnak, amely egy „metavitát” kezdeményezett a Dombrovszki Áron és Lovász Ádám között lezajlott filozófiai csörte vagy más néven az „imposztorvita” kapcsán. A gondolatmenet arra hívta fel a figyelmet, hogy egyrészt a vitázó felek a filozófiában jellemzően megengedhetetlennek tekintett érvtípusokkal és vádakkal élnek, másrészt hogy szükség van a jelenség széleskörű szakmai megvitatására, kiértékelésére. A válaszcikk

szerzői az imposztorvita érvelésméleti elemzése során azt az álláspontot veszik fel, hogy ha a konfliktust nem az analitikus-kontinentális szembenállás talaján álló tudományos, hanem Douglas Walton nyomán úgynevezett „törvényszéki” vitaként értelmezzük, akkor az inkriminált érvek és eszközök igenis megengedhetőek, s így egy kevésbé szigorú, nem tisztán racionális minimumnak igenis megfelelnek. A rovat továbbá négy könyvkritikát tartalmaz: a Borbély Gábor és Schmal Dániel által szerkesztett *Skolasztikus filozófiai szöveggyűjteményről* Tóth Zita Veronika, Szakács Péter Bruno-monográfiájáról (*Giordano Bruno ars poeticája az exaltációban tükrében*) Smrcz Ádám, Forczek Ákos Cogito-díjas munkájáról (*Jótekonyság. A német felvilágosodás végjátéka*) Blandl Borbála, végül a Laki János által szerkesztett, a megtestesült elmét középpontba állító cikkgyűjteményről (*A megtestesült elme a filozófia történetében*) Hangai Attila írt recenziót.

Végül szeretnénk köszönetet mondani azoknak, akik a tematikus és a vegyes rovat dolgozatait szakmailag lektorálták. Külön köszönjük a logikatanulmány gondozásában közreműködők áldozatos munkáját.

A szerkesztők